

MISSATGE DEL SANT PARE FRANCESC PER A LA QUARESMA 2014

ES VA FER POBRE PER ENRIQUIR-NOS AMB LA SEVA POBRESA (cf. 2 Co 8,9)

Benvolguts germans i germanes,

En ocasió de la Quaresma us proposo algunes reflexions, a fi que us serveixin per al camí personal i comunitari de conversió. Començo recordant les paraules de sant Pau: «Coneixeu prou bé la generositat de nostre Senyor Jesucrist; ell, essent ric, es va fer pobre per vosaltres, perquè us enriquíssiu amb la seva pobresa» (2Co 8,9). L'Apòstol es dirigeix als cristians de Corint per encoratjar-los a ser generosos i ajudar els fidels de Jerusalem que passen necessitat. Què ens diuen, als cristians d'avui, aquestes paraules de sant Pau? Què ens diu avui, a nosaltres, la invitació a la pobresa, a una vida pobra en sentit evangèlic?

La gràcia de Crist

En primer lloc, ens diu quin és l'estil de Déu. Déu no es revela mitjançant el poder i la riquesa del món, sinó mitjançant la debilitat i la pobresa: «Essent ric, es va fer pobre per vosaltres.» Crist, el Fill etern de Déu, igual al Pare en poder i glòria, es va

fer pobre; va descendir enmig nostre, es va acostar a cadascun de nosaltres; es va despullar, es «va fer no res», per ser en tot semblant a nosaltres (cf. Fl 2,7; Heb 4,15). Quin gran misteri és l'encarnació de Déu! La raó de tot això és l'amor diví, un amor que és gràcia, generositat, desig de proximitat, i que no dubta a donar-se i sacrificar-se per les criatures a les quals estima. La caritat, l'amor és compartir en tot la sort de l'estimat. L'amor ens fa semblants, crea igualtat, enderroca els murs i les distàncies. I Déu va fer això amb nosaltres. Jesús, en efecte, «va treballar amb mans d'home, va pensar amb intel·ligència d'home, va obrar amb voluntat d'home, va estimar amb cor d'home. Nascut de la Maria Verge, es va fer veritablement un de nosaltres, en tot semblant a nosaltres excepte en el pecat» (Conc. Ecum. Vat. II, Const. past. *Gaudium et spes*, 22).

La finalitat de Jesús en fer-se pobre no és la pobresa en ella mateixa, sinó —diu sant Pau— «perquè us enriquíssiu amb la seva pobresa». No es tracta d'un joc de paraules ni d'una expressió per a causar sensació. Al contrari, és una síntesi de la lògica de

Déu, la lògica de l'Amor, la lògica de l'Encarnació i la Creu. Déu no va fer caure sobre nosaltres la salvació des dalt, com l'almoïna de qui dóna part del que per a ell és superflu amb aparent pietat filantròpica. L'amor de Crist no és això! Quan Jesús entra a les aigües del Jordà i es fa batejar per Joan Baptista, no ho fa perquè li calgui penitència, conversió; ho fa per estar enmig de la gent, necessitada de perdó, entre nosaltres, pecadors, i carregar amb el pes dels nostres pecats. Aquest és el camí que ha elegit per a consolar-nos, salvar-nos, alliberar-nos de la nostra misèria. Ens sorprèn que l'Apòstol digui que vam ser alliberats no per mitjà de la riquesa de Crist, sinó per mitjà de la seva pobresa. I, això no obstant, sant Pau coneix bé les «insondables riqueses de Crist» (Ef 3,8), «hereu de tot» (He 1,2).

Què és, doncs, aquesta pobresa amb què Jesús ens allibera i ens enriqueix? És precisament la seva manera d'estimar-nos, de ser a prop nostre, com el bon samarità que s'acosta a aquell home que tots havien abandonat mig mort a la vora del camí (cf. Lc 10,25-37). Allò que ens dóna llibertat vertadera, salvació vertadera i felicitat vertadera és el seu amor ple de compassió, de tendresa, que vol compartir amb nosaltres. La pobresa de Crist que ens enriqueix consisteix en el fet que es va fer carn, es va carregar les nostres debilitats i els nostres pecats, comunicant-nos la misericòrdia infinita de Déu. La pobresa de Crist és la riquesa més gran: la riquesa de Jesús és la seva confiança il·limitada en Déu Pare, és encomanar-se a ell en tot moment, cercant sempre i només la seva voluntat i la seva glòria. És ric com ho és un nen que se sent estimat pels seus pares

i els estima, sense dubtar ni un instant del seu amor i la seva tendresa. La riquesa de Jesús rau en el fet de ser el Fill, la seva relació única amb el Pare és la prerrogativa sobirana d'aquest Messies pobre. Quan Jesús ens invita a prendre el seu «jou suau», ens invita a enriquir-nos amb aquesta «pobresa rica » i «riquesa pobra» seves, a compartir amb ell l'esperit filial i fraternal, a convertir-nos en fills en el Fill, germans en el Germà primogènit (cf. Rm 8,29). S'ha dit que l'única tristesa veritable és no ser sants (L. Bloy); podríem dir també que hi ha una única misèria veritable: no viure com fills de Déu i germans de Crist.

El nostre testimoni

Podríem pensar que aquest «camí» de la pobresa va ser el de Jesús, mentre que nosaltres, que venim després d'ell, podem salvar el món amb els mitjans humans adequats. No és així. En tota època i en tot lloc, Déu continua salvant els homes i salvant el món mitjançant la pobresa de Crist, el qual es fa pobre en els sagraments, en la Paraula i en la seva Església, que és un poble de pobres. La riquesa de Déu no pot passar a través de la nostra riquesa, sinó sempre i només a través de la nostra pobresa, personal i comunitària, animada per l'Esperit de Crist.

A imitació del nostre Mestre, els cristians estem cridats a mirar les misèries dels germans, a tocar-les, a fer-nos-en càrrec i a realitzar obres concretes a fi d'alleujar-les. La misèria no coincideix amb la pobresa; la misèria és la pobresa sense confiança, sense solidaritat, sense esperança. Podem

distingir tres tipus de misèria: la misèria material, la misèria moral i la misèria espiritual. La misèria material és la que habitualment anomenem pobresa i toca tots aquells que viuen en una condició que no és digna de la persona humana: privats dels seus drets fonamentals i dels béns de primera necessitat com el menjar, l'aigua, les condicions higièniques, el treball, la possibilitat de desenvolupament i de creixement cultural. Enfront d'aquesta misèria l'Església ofereix el seu servei, la seva diakonia, per a respondre a les necessitats i curar aquestes ferides que desfiguren el rostre de la humanitat. En els pobres i en els últims veiem el rostre de Crist; estimant i ajudant els pobres estimem i servim Crist. Els nostres esforços s'orienten així mateix a trobar la manera de fer cessar en el món les violacions de la dignitat humana, les discriminacions i els abusos, que, en tants casos, són l'origen de la misèria. Quan el poder, el luxe i els diners es converteixen en ídols, s'anteposen a l'exigència d'una distribució justa de les riqueses. Per tant, és necessari que les consciències es converteixin a la justícia, a la igualtat, a la sobrietat i a compartir.

No és menys preocupant la misèria moral, que consisteix a convertir-se en esclaus del vici i del pecat. Quantes famílies viuen angoixades perquè algun dels seus membres —sovint jove— té dependència de l'alcohol, de les drogues, del joc o de la pornografia! Quantes persones han perdut el sentit de la vida, estan privades de perspectives per al futur i han perdut l'esperança! I quantes persones es veuen obligades a viure aquesta misèria per

condicions socials injustes, per manca d'un treball, la qual cosa els priva de la dignitat que dona portar el pa a casa, per manca d'igualtat respecte als drets a l'educació i a la salut. En aquests casos la misèria moral bé podria anomenar-se gairebé suïcidi incipient. Aquesta forma de misèria, que també és causa de ruïna econòmica, sempre va unida a la misèria espiritual, que ens colpeja quan ens allunyem de Déu i rebutgem el seu amor. Si considerem que no necessitem Déu, que en Crist ens dona la mà, perquè pensem que ens bastem a nosaltres mateixos, ens encaminem a un camí de fracàs. Déu és l'únic que veritablement salva i allibera.

L'Evangeli és l'antídot veritable contra la misèria espiritual: en cada ambient el cristià està cridat a portar l'anunci alliberador que hi ha perdó del mal comès, que Déu és més gran que el nostre pecat i ens estima gratuïtament, sempre, i que estem fets per a la comunió i per a la vida eterna. El Senyor ens invita a anunciar amb goig aquest missatge de misericòrdia i d'esperança! És bonic experimentar l'alegria d'estendre aquesta bona nova, de compartir el tresor que se'ns ha confiat, per a consolar els cors afligits i donar esperança a tants germans i germanes sumits en el buit. Es tracta de seguir i imitar Jesús, que va anar a la recerca dels pobres i dels pecadors com el pastor amb l'ovella perduda, i ho va fer ple d'amor. Units a ell, podem obrir amb valentia nous camins d'evangelització i de promoció humana.

Estimats germans i germanes, que aquest temps de Quaresma trobi tota l'Església disposada i sol·lícita a l'hora de testimoniar

a tots els qui viuen en la misèria material, moral i espiritual el missatge evangèlic, que es resumeix en l'anunci de l'amor del Pare misericordiós, disposat a abraçar en Crist cada persona. Podrem fer-ho en la mesura que ens conformem a Crist, que es va fer pobre i ens va enriquir amb la seva pobresa. La Quaresma és un temps adequat per a desposseir-se; i ens farà bé preguntar-nos de què podem privar-nos a fi d'ajudar i enriquir d'altres persones amb la nostra pobresa. No oblidem que la pobresa vertadera fa mal: no seria vàlid donar el que ens sobra sense aquesta dimensió penitencial. Desconfio de l'almoïna que no costa i no fa mal.

Que l'Esperit Sant, gràcies al qual «ens tenen per miserables, però n'enriquim molts; sembla que no tenim res, però som amos de tot» (2Co 6,10), sostingui els nostres propòsits i enforteixi en nosaltres l'atenció i la responsabilitat davant la misèria humana, perquè siguem misericordiosos i agents de misericòrdia. Amb aquest desig, asseguro la meva pregària per tots els creients. Que cada comunitat eclesial recorri profitosament el camí quaresmal. Us demano que pregueu per mi. Que el Senyor us beneeixi i la Mare de Déu us guardi.

Vaticà, 26 de desembre de 2013
Festa de Sant Esteve, diaca i protomàrtir

